

ਕੇ. ਕੰਨਨ ਜੇ.

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1990 ਦਾ CWR ਨੰਬਰ 8823

28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2011

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 226 ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰ-ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰੱਖੀ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋਲੀਕਾਰ ਪਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(ਪਰਾ ੨)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਸੁਨੀਲ ਚੱਢਾ, ਸੀ

ਕੋਐਸ ਸਿਵੀਆ, ਦਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਕੇ. ਕੰਨਨ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 24 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਰੋਪੜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।' ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ 1,75,260. ਨਿਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 25% ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਸ਼ਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਰਥਾਤ, 23 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਭੇਜ ਕੇ। 31021.92 ਇਹ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੇ 7 ਅਗਸਤ 1986 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 25% ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ 15 ਜੂਨ 1990 ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਕਰੀ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਕਈ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਕਾਰਟੇਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨੇ ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

(2) ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਸਮੇਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ

GURDIAL SINGH AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB
AND OTHERS (K. Kannan, J.)

ਨਿਜੀ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬੋਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਓ। ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(i) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਰਾਮ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ (ਲ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ, - ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਉਮੀਦਕਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਸੱਚਾ ਕਾਰਨ, 'ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ' ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1) (2006) 8 SCC 381

" ~

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਅਜਿਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਮਧੋਨਿਤ ਕੈਟਲ ਫੂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ

ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ **ਸੱਚਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇਗਾ।** ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

- (ii) ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਕੀਮਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (4) ਵਿੱਚ ,
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ (ਟੋਪੀ:

"ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈ ਵੇਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਕਈ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗੀਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੇ ਉਤੇ

- (2)ਏਆਈਆਰ 1994 ਐਸਸੀ 988
(3)ਏਆਈਆਰ 1993 ਐਸਸੀ 1601
(4)ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 1147

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਝਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਮਾਲੀਆ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਵੱਡੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਟੈਕਨ ਕੀਮਤ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ IV ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਰਕੀਟ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਲਗਾਵ, ਜਾਂ ਸਬੰਧ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ, ਹਮਦਰਦੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਵੇਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪੈਨਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਪਲਬਧ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੰਨਾ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਲੀਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਐਨ.

ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ, (5) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:-

“ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ (5) AIR 1980 SC 1992 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ; ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚਤਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਲਈ ਵੇਚ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ”

ਭਾਰਤੀ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਮਧੇਨੂ ਕੈਟਲ ਫੂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

“ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇੱਛੁਕ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਟੈਂਡਰਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਉਪਲਬਧ ਕੀਮਤ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਟਾਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਜੇਕਰ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਟੈਂਡਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ i ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਟੈਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਸਿਰਫ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉੱਚ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ?’

(111) ਜਨਹਿੱਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਟੈਂਡਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨਿਲਾਮੀ/ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਮੇਨਾਰਕ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉਲਹਾਸਨਗਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (6), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

- (i) ਸਰਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (ii) ਸਰਕਾਰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ;
- (iii) ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ

ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੀ.ਐਲ. ਐਗਰੋ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀਜ਼
ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, (7) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ
ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ:-

“ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸੌਪਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੰਮ ਸੌਪਣ ਲਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤਰਜੀਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥਿਤ
ਹੈ। ਪਰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ (6) (2000) 5 SCC 287 (7) 1995(2)PLJ696 ਨਾਲ
ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ

ਟੈਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ
ਟੈਂਡਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਪਣ
ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ
ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ
ਵਜੋਂ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਰਨਲ
ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, (8) ਰਾਹੀਂ
ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ
ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਾਰਕੀਟ ਗਿੱਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਉੱਚ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਲੀਕਾਰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ
ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, "ਜੇ ਨਿਲਾਮੀ
ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ
ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਗੇ ਕਿ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ (ਰੱਦ ਕਰਨਾ) ਸੀ। ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ" (ਪੈਰਾ
15)। ਜੇਕਰ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ
ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤਰਕ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। 1 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਹ ਚੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(4) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਵਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਪਗਨਡ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਦੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। 1 ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਸ 1990 ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇਗੀ

ਜਵਾਬ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(5) ਇਸ ਸਮੇਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ 25% ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸੇਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਗੇ। .

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏ ਜੈਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ